Konkluzje Rady na temat architektury: udział kultury w zrównoważonym rozwoju

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

1. **POWOŁUJĄC SIĘ**

- na Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską;

- na rezolucję Rady z dnia 12 lutego 2001 r. w sprawie architektonicznej jakości środowiska miejskiego i wiejskiego[1], stwierdzającą, że architektura jest jednym z fundamentalnych elementów kultury i jakości życia w każdym z naszych państw;

- na konkluzje Rady z dnia 24 maja 2007 r. w sprawie wkładu sektora kultury i sektorów kreatywnych w osiąganie celów lizbońskich[2], w których to konkluzjach Rada podkreśliła, że działania kulturalne oraz dziedziny twórczości obejmujące m.in. architekturę odgrywają niezwykle ważną rolę w pobudzaniu innowacji i technologii i stanowią kluczową siłę napędową przyszłego trwałego wzrostu;

- oraz na rezolucję Rady z dnia 16 listopada 2007 r. dotyczącą europejskiego planu działań na rzecz kultury[3], w której Rada, nawiązując do komunikatu Komisji z dnia 10 maja 2007 r.[4], zwraca uwagę na wielowymiarową rolę kultury;

---

1 Dz.U. C 073 z 6.3.2001, s. 6.
2 Dz.U. C 311 z 21.12.2007, s. 7.
3 Dz.U. C 143 z 10.6.2008, s. 9.
4 9496/07 i ADD 1.

2. PRZYJMUJĄC DO WIADOMOŚCI

- odnowioną strategię Unii Europejskiej dotyczącą trwałego rozwoju[5], przyjętą przez Radę Europejską w dniach 15–16 czerwca 2006 r. i mającą za naczelny cel określenie i rozwój działań, dzięki którym UE będzie mogła zapewnić pokoleniom obecnym i przyszłym stały wzrost jakości życia przez tworzenie społeczności opartych na zasadach trwałego rozwoju – społeczności wydajnie gospodarujących zasobami i z nich korzystających, czerpiących z potencjału gospodarki w zakresie innowacji ekologicznych i społecznych i przez to zapewniających dobrobyt, ochronę środowiska naturalnego i spójność społeczną;

- Kartę lipską na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich[6], którą w dniu 24 maja 2007 r. przyjęli ministrowie odpowiedzialni za rozwój miast i w której podkreślili oni, jak ważna jest kultura architektoniczna; w karcie tej zaapelowali oni również o przyjęcie zintegrowanego podejścia do rozwoju miejskiego, które objęłoby gospodarcze, społeczne, ekologiczne i kulturowe aspekty tego rozwoju i opierałoby się na współpracy między różnymi szczeblami administracyjnymi i politycznymi oraz między podmiotami publicznymi i prywatnymi;

3. PRZYJMUJĄC Z ZADOWOLENIEM

- prace Europejskiego Forum Polityki Architektonicznej nad związkiem między jakością architektury a zrównoważonym rozwojem;

---

5 10117/06.

6 http://www.eu2007.de/en/News/download_docs/Mai/0524-AN/075DokumentLeipzigCharta.pdf

4. PODKREŚLAJĄC, ŻE

- architektura jako dziedzina twórczości kulturowej i innowacji – w tym innowacji technicznych – doskonale ilustruje, jak dużo kultura może wnieść w zrównoważony rozwój; architektura wpływa bowiem nie tylko na kulturę miejską, ale też i na gospodarkę, spójność społeczną i środowisko naturalne;

- architektura dowodzi ponadto wielowymiarowego charakteru kultury, gdyż jest przedmiotem wielu dziedzin polityki publicznej – nie tylko polityki kulturalnej;

5. UWAŻAJĄC, ŻE

- przed europejskimi miastami stoją dziś poważne wyzwania: zmiany demograficzne i ich wpływ na rozrost miast; zagrożenia ekologiczne i przeciwdziałanie zmianom klimatu; utrzymanie spójności społecznej, szczególnie w warunkach przemian gospodarczych i kulturowych; a także ochrona dziedzictwa architektonicznego i kulturowego i nadanie mu odpowiedniej rangi;

- aby sprostać tym wyzwaniom, trzeba skupić się na zrównoważonym rozwoju miast według twórczego, zintegrowanego podejścia, które na równi stawia kulturę, gospodarkę, wymiar społeczny i środowisko naturalne;

- zrównoważony rozwój miast oznacza, że należy:

  - zwracać szczególną uwagę na architektoniczną jakość i różnorodność zabudowy, będące elementami różnorodności kulturowej, na ochronę i eksponowanie dziedzictwa kulturowego oraz na niepowtarzalność krajobrazu naturalnego lub miejskiego;

- promować takie zarządzanie projektami, które sprzyjałoby wykorzystywaniu i rewaloryzacji terenów i budynków, zwłaszcza nieużytków poprzemysłowych, racjonalnemu gospodarowaniu zasobami energetycznymi w kontekście przeciwdziałania zmianom klimatu oraz zmniejszaniu zanieczyszczenia;

- uwzględniać – poprzez nowatorskie podejście do architektury i urbanistyki – zmiany w trybie życia mieszkańców (a zwłaszcza skutki mobilności i zmian demograficznych) oraz cele związane ze spójnością i różnorodnością społeczną, dialogiem międzykulturowym oraz aktywnością obywatelską;

- sprzyjać wartościowej twórczości architektonicznej, gdyż wpływa ona na gospodarczy dynamizm i turystyczną atrakcyjność miast;

- architektura odgrywa integracyjną i innowacyjną rolę w dążeniu do zrównoważonego rozwoju miast, gdyż pozwala np.:

  - pogodzić rozbieżne nieraz wymogi konserwacji budynków i ochrony krajobrazu z nowoczesną twórczością, czy też słuszne aspiracje mieszkańców z kontrolą rozrostu miast;

  - wzbogacać kulturalnie i jakościowo – dzięki swojej różnorodności, jakości i oryginalności – życie mieszkańców miast oraz dynamizować miasta pod względem gospodarczym, handlowym i turystycznym, zwłaszcza dzięki zapewnianiu sprzyjających warunków małym i średnim przedsiębiorstwom;

- zrównoważony rozwój miast stanowi wreszcie szansę dla twórczości, innowacji i odnowy idei architektonicznych oraz dla ponownego odkrywania i reinterpretacji tradycyjnej praktyki architektonicznej;

6. Z ZAINTERESOWANIEM PRZYGLĄDAJĄC SIĘ

- inicjatywom, które liczne miasta europejskie podejmowały, starając się o tytuł europejskich stolic kultury, i które miały z kultury – a szczególnie architektury – uczynić główny motor ich rewitalizacji;

- narodzinom „twórczych miast", których zrównoważony rozwój urbanistyczny opiera się na nowych elementach konkurencyjności, np. na jakości infrastruktury miejskiej oraz na interakcji między kulturą a przemysłem;

7. ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, BY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI I W DUCHU POSZANOWANIA ZASADY POMOCNICZOŚCI:

- uwzględniały architekturę wraz z jej specyfiką, a zwłaszcza jej wymiarem kulturowym, we wszystkich odnośnych dziedzinach polityki, a szczególnie w polityce naukowo-badawczej, polityce spójności gospodarczo-społecznej, polityce zrównoważonego rozwoju i polityce oświatowej;

- jeżeli chodzi o architekturę, opracowały podejście obejmujące nie tylko normy techniczne, ale też cele ogólne, gospodarcze, społeczne, kulturalne i ekologiczne;

- sprzyjały architektonicznym, urbanistycznym i krajobrazowym innowacjom i eksperymentom na rzecz zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w polityce europejskiej i programach europejskich oraz w zamówieniach publicznych;

- propagowały wiedzę, m.in. w postaci danych statystycznych, o sektorze architektury i jego udziale w zrównoważonym rozwoju;

- uczulały społeczeństwo na wpływ architektury i urbanistyki na jakość życia i propagowały zaangażowanie obywateli w zrównoważony rozwój urbanistyczny;

- zbadały we współpracy ze specjalistami – uwzględniając doświadczenia niektórych państw członkowskich – możliwość zorganizowania dorocznego europejskiego wydarzenia poświęconego architekturze;

- wspólnie czuwały nad realizacją niniejszych konkluzji i w roku 2012 podsumowały jej efekty;

8. ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY:

- starały się nadać architekturze rolę integracyjną i innowacyjną w procesie zrównoważonego rozwoju, i to już na etapie koncepcji projektu architektonicznego, urbanistycznego, krajobrazowego czy rewaloryzacyjnego;

- wspomagały rozwój potencjału, jaki oferuje architektura – jako sektor kultury i sektor kreatywny – pod względem pobudzania wzrostu gospodarczego i zatrudnienia;

- propagowały – zwłaszcza przez kształcenie artystyczne i kulturalne – oświatę w zakresie architektury, w tym dziedzictwa kulturowego, oraz jakości życia;

- propagowały szkolenie i doszkalanie zawodowe architektów, urbanistów i specjalistów krajobrazowych w problematyce zrównoważonego rozwoju;

- zwróciły uwagę na architekturę podczas obchodów Europejskiego Roku Kreatywności i Innowacji (2009);

- w odpowiednich przypadkach posłużyły się w dziedzinie kultury otwartą metodą koordynacji;

9. ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY:

- uwzględniła architekturę w pracach nad zieloną księgą, która będzie poświęcona sektorom kultury i sektorom kreatywnym;

- zaangażowała sieci publicznego i prywatnego sektora architektury skupiające ekspertów i praktyków, takie jak Europejskie Forum Polityki Architektonicznej, w prace i konsultacje, które dotyczą problemów lub kwestii związanych z architekturą;

- stymulowała we współpracy z tymi sieciami i europejską siecią uczelni architektonicznych:
  - wymianę informacji, sprawdzonych rozwiązań oraz prac badawczych między architektami, zamawiającymi i użytkownikami;
  - kształcenie młodych adeptów architektury, urbanistyki i kształtowania krajobrazu pod kątem zrównoważonego rozwoju, propagowała praktyczne wykorzystanie ich prac oraz dostęp tych młodych adeptów do zamówień publicznych lub prywatnych.